

Rekenen-wiskunde op de lerarenopleiding basisonderwijs – position paper

Ronald Keijzer, lector rekenen-wiskunde, Hogeschool IPABO¹

Rekenen-wiskunde is een brede basisvaardigheid gericht op het realiseren van een gecijferde samenleving. De borging daarvan voor leerlingen ligt bij leraren. De lerarenopleiding moet leraren daarvoor tools in handen geven. En dat doet ze ook. Nederland mag trots zijn op de leraren basisonderwijs, die onder vaak moeilijke omstandigheden hard werken aan de toekomst van leerlingen. Nederland mag ook trots zijn op de lerarenopleidingen basisonderwijs, die deze leraren in nauwe samenwerking met het werkveld een vliegende start bezorgen. Dit alles leidt ertoe dat de opbrengsten van het reken-wiskundeonderwijs op peil zijn, zoals blijkt uit zowel internationaal vergelijkend onderzoek als nationale peilingen. Helaas doen berichten in de media regelmatig anders vermoeden. Dat neemt niet weg dat als het gaat om de lerarenopleiding basisonderwijs er ook wel wat gerichte investeringen nodig zijn.

Wat weten we	Wat is nodig
(Aanstaande) leraren met een beter ontwikkelde rekenvaardigheid, kunnen leerlingen in het basisonderwijs beter begeleiden dan (aanstaande) leraren met minder reken-wiskundebagage.	De lerarenopleiding basisonderwijs aantrekkelijk maken voor studenten die sterk zijn in wiskunde, door het beroep van leraar basisonderwijs juist voor deze groep zichtbaar te maken als uitdagend werk.
Ongeveer een kwart van de pabostudenten heeft last van een of andere vorm van rekenangst. Desondanks halen veel van deze studenten wel hun diploma. Dat is een probleem, omdat leraren met rekenangst dit door kunnen geven aan hun leerlingen.	Geld voor ondersteuning voor rekenzwakke studenten en studenten met rekenangst, zodat deze studenten na hun opleiding van waarde zijn voor de kinderen die aan hen zijn toevertrouwd.
De opbrengsten van het reken-wiskunde onderwijs zijn op peil. In internationaal vergelijkend onderzoek (TIMSS, PISA) behoort Nederland sinds jaar en dag bij de wereldtop, ook in nationale peilingen blijken prestaties van leerlingen bij rekenen-wiskunde in grote lijnen goed. Desondanks is de berichtgeving over de opbrengsten van het reken-wiskundeonderwijs vaak vooral negatief.	De overheid moet het beroep van leraar basisonderwijs aantrekkelijker maken door een alternatief te bieden voor de onterechte negatieve berichtgeving over het (reken-wiskunde)onderwijs. De berichtgeving over reken-wiskundeonderwijs als rampprobleem maakt de problemen eerder groter, dan dat het iets oplost. Zowel inspectie, politiek als OCW zou er goed aan doen te benadrukken wat wel goed gaat. Dat is eerlijk en maakt het vak daarnaast aantrekkelijker voor nieuwe leraren.
Commerciële partijen springen in op deze negatieve berichtgeving en bieden simplistische oplossingen, zoals de aanwijzing om gedachteloos in alle gevallen een specifieke didactische werkvorm te kiezen. Daar worden uiteindelijk de commerciële aanbieders beter van, maar de leerlingen niet. Die hebben een leraar nodig voor het reken-wiskundeonderwijs met een breed repertoire aan bruikbare didactische werkvormen.	Organiseer toezicht op commerciële aanbieders van onderwijs.
Studenten worden in de onderwijspraktijk nogal eens geconfronteerd met een weinig doordachte reken-wiskundedidactiek. Dat hindert het leren in de praktijk, terwijl de opleiding steeds meer inzet op het leren in de praktijk.	Het is nodig om vakdidactische versterking van de onderwijspraktijk te faciliteren, bijvoorbeeld door de ontwikkeling van leraren naar expertleraar te faciliteren en van de rekencoördinator een (voor scholen of besturen verplichte) functie te maken in plaats van een taak. Kiezen voor deze functie zou verder financieel aantrekkelijk gemaakt kunnen worden.
Zwak rekenende studenten kiezen veel vaker voor de specialisatie onderbouw dan sterk rekenende studenten, terwijl juist in de onderbouw rekensterke leraren nodig zijn om leerlingen optimale kansen te geven.	Mocht er een aparte opleiding voor Jong Kind komen dan is het belangrijk dat het niveau van studenten die hiervoor kiezen te borgen, bijvoorbeeld door aan hen ten aanzien van de rekenvaardigheid gelijke eisen te stellen, als die nu gesteld worden aan alle studenten. Het is belangrijk te investeren in het gericht opleiden van lerarenopleiders voor tekortvakken, zoals rekenen-wiskunde.
Er is niet alleen een tekort aan leraren basisonderwijs, maar ook aan geschikte mensen om het onderwijs in de lerarenopleiding basisonderwijs te verzorgen - met name voor het vak rekenen-wiskunde.	
Opleidingsprogramma's op de lerarenopleiding basisonderwijs moeten voor hun studenten een doorlopende ontwikkeling ten aanzien van rekenen-wiskunde garanderen. Dat lukt een aanzienlijk aantal opleidingen, maar niet allemaal.	De NVAO moet de aanwijzing krijgen de brede basisvaardigheid rekenen-wiskunde en het verwerven door aanstaande leraren van een professionele gecijferdheid expliciet mee te nemen in het beoordelingskader van de lerarenopleiding basisonderwijs.

¹ Het lectoraat is verbonden aan vijf instellingen van Radiant, namelijk, naast Hogeschool IPABO, Hogeschool de Kempel, Hogeschool Thomas More, Driestar Educatief, en Hogeschool KPZ